

Wymiar urlopu wypoczynkowego nauczyciela zatrudnionego w zespole szkolno-przedszkolnym prowadzonym przez jednostkę samorządu terytorialnego

The Length of Annual Leave for a Teacher Employed in School-Preschool Complexes Managed by Local Government Units

Abstract

This article addresses the legal regulations governing the length of annual leave and the procedure for granting it to teachers employed in school–preschool complexes managed by local government units. The coexistence of two distinct legal regimes within a single organizational unit – term-time (applicable to schools) and non-term (applicable to preschools) – creates significant interpretative doubts in labor law practice. The primary scientific objective of this study is to establish consistent principles for determining the leave entitlements of teachers performing duties in both types of institutions or changing positions during the calendar year, as well as to evaluate the applicability of the Labor Code to this group of employees. The research thesis posits that the current legal framework under the Teachers' Charter fails to provide sufficient clarity regarding leave calculation in composite organizational structures, and that adopting an interpretation based on the criterion of dominant working time (functional proportionality) prevents operational paralysis of the institution and avoids violating the principle of equal treatment of employees. The study primarily employs the legal-dogmatic method, involving a comprehensive analysis of the Teachers' Charter, the Education Law, and the Labor Code, complemented by functional, teleological, and systemic methods of interpretation, alongside an analysis of judicial decisions, administrative supervisory rulings, and legal doctrine. In conclusion, specific *de lege ferenda* proposals are formulated.

SŁOWA KLUCZOWE: nauczyciel, urlop wypoczynkowy, zespół szkolno-przedszkolny, Karta Nauczyciela, jednostka samorządu terytorialnego, prawo pracy, prawo oświatowe, urlop feryjny, urlop nieferyjny, dyrektor szkoły

KEYWORDS: teacher, annual leave, school–preschool complex, Teachers' Charter, local government unit, labor law, education law, term-time leave, non-term leave, school principal

PIOTR SKOREK – doktor nauk prawnych, Uniwersytet Pomorski w Słupsku, e-mail: piotr.skorek@upsl.edu.pl, ORCID – 0000-0002-7587-6184.

1 | Zespół szkolno-przedszkolny

Na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 91 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r., poz. 737 z późn. zm.), jednostki samorządu terytorialnego są uprawnione do tworzenia zespołu szkolno-przedszkolnego^[1]. Utworzenie tej jednostki oświatowej wymaga podjęcia uchwały przez organ stanowiący. Podjęta uchwała nie jest aktem prawa miejscowego, tym samym nie wymaga publikacji w odpowiednim dzienniku urzędowym danego województwa^[2]. Jest ona ogłaszana w biuletynie informacji publicznej danej jednostki samorządu terytorialnego^[3]. Dopuszczalne jest przy tym połączenie, o ile przedszkola mają siedzibę na obszarze objętym obwodem danej szkoły podstawowej^[4]. Utworzenie lub rozszerzenie zespołu szkół lub placówek nieartystycznych prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego wymaga uprzedniej pozytywnej opinii kuratora oświaty.

Wydaje się, że najczęściej decyzje o zmianach organizacyjnych w strukturze jednostek oświatowych motywowane są względami ekonomicznymi,

1 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, Dz. U. z 2024 r., poz. 737 z późn. zm., art. 10 ust. 1 i 2, art. 91.

2 Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 kwietnia 2011 r., sygn. akt: I OSK 54/11; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 13 października 2009 r., sygn. akt: II SA/Bd 587/09; postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt: III SA/Kr 481/17; rozstrzygnięcie nadzorcze nr PN-II.4131.74.2025 Wojewody Lubelskiego z dnia 24 marca 2025 r. stwierdzające nieważność uchwały Nr XII/72/2025 Rady Gminy Rachanie w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rachaniach oraz nadania Statutu, w części obejmującej jej § 5 w brzmieniu: „od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego”, Dz. Urz. Woj. Lub. z 2025 r., poz. 1706; rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-II.4131.107.2024 Wojewody Podlaskiego z dnia 24 maja 2024 r. stwierdzające nieważność części uchwały Nr XLVIII/443/2024 Rady Gminy Augustów z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie likwidacji Zespołu Wychowania Przedszkolnego w Kolnicy, Dz. Urz. Woj. Podl. z 2024 r., poz. 2687.

3 Uchwała Nr XIV/244/IX/2025 Rady Miasta Poznania z dnia 17 stycznia 2025 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 20 w Poznaniu, z siedzibą przy ul. Stanisława Rostworowskiego 15, i nadania mu statutu; uchwała nr 241/VIII/2025 Rady Miasta Lublin z dnia 6 lutego 2025 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 w Lublinie oraz nadania statutu.

4 Łukasz Korzeniowski, [w:] *Prawo oświatowe*, red. Grzegorz Krawiec (Warszawa: C.H. Beck, 2025), 386; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt: III SA/Kr 267/18.

w szczególności koniecznością racjonalizacji wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na zadania oświatowe[5]. W tym kontekście oszczędności najczęściej dotyczą pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnianych na podstawie przepisów ustawy o pracownikach samorządowych na stanowiskach urzędniczych oraz pomocniczych i obsługowych. Redukcja liczby tych etatów bądź łączenie obowiązków w ramach jednego stanowiska służy ograniczeniu kosztów osobowych, które stanowią istotną pozycję w budżetach gminnych szkół i przedszkoli. Takie działanie może być w konsekwencji uznane za zgodne z zasadą dokonywania wydatków ze środków publicznych, która jest opisana w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych[6].

Funkcję pracodawcy dla pracowników wykonujących pracę w szkole lub przedszkolu wykonuje zespół szkół dla obu tych placówek[7]. Faktycznie osobą wykonującą czynności z zakresu prawa pracy za pracodawcę jest dyrektor tej placówki[8], jednostka samorządu terytorialnego nie ma kompetencji do ingerowania w ten stosunek[9]. Organ stojący na czele zespołu szkolno-przedszkolnego jest odpowiedzialny w szczególności za nawiązywanie i rozwiązywanie stosunku pracy, udzielanie urlopów, przyznawanie nagród czy nakładanie kar porządkowych, jak też udzielanie pełnomocnictwa procesowego do występowania w sprawie przed sądem pracy. W przypadku tego ostatniego istotne jest, aby pełnomocnik obok pełnomocnictwa dysponował odpisem aktu powierzenia stanowiska dyrektora. Umocowanie udzielone przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego (odpowiednio: wójta, burmistrza (prezydenta miasta), zarząd powiatu, zarząd województwa) jest podstawą prawną sprawowania funkcji dyrektora zespołu szkolno-przedszkolnego[10]. W przypadku zaś sporu pomiędzy szkołą a jej

5 Maciej Pilch, [w:] Artur Olszewski, Maciej Pilch, *Prawo oświatowe. Komentarz*, wyd. 3 (Warszawa: C.H. Beck, 2022), art. 91; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 18 sierpnia 2021 r., sygn. akt: III SA/Łd 448/21.

6 Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, Dz. U. z 2024 r., poz. 1530 z późn. zm., art. 44 ust. 3.

7 Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2001 r., sygn. akt: I PKN 523/00; wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 28 lutego 2018 r., sygn. akt: VI P 238/16.

8 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe..., art. 68 ust. 5.

9 Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 maja 2000 r., sygn. akt: II SA 143/00.

10 Pilch, [w:] *Prawo oświatowe. Komentarz...*, art. 63, s. 442.

dyrektorem, podmiotem wykonującym czynności z zakresu prawa pracy jest organ prowadzący zespół szkolno-przedszkolny^[11].

Nauczyciele są zatrudniani na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, która stanowi ich podstawową pragmatykę służbową^[12]. Artykuł 10 Karty Nauczyciela wskazuje formy nawiązania stosunku pracy z nauczycielami, tj. mianowanie i umowa o pracę^[13]. Wybór jednej z tych form jest ściśle uzależniony i determinowany przede wszystkim przez stopień awansu zawodowego danego kandydata oraz przez spełnienie przez niego wymogu posiadania kwalifikacji do zajmowania określonego stanowiska, jak też istnienie warunków do zatrudnienia nauczyciela^[14]. W przypadku spełnienia przez nauczyciela warunków opisanych w art. 10 ust. 5 pkt 5 i 6 Karty Nauczyciela (tj. posiadanie wymaganych kwalifikacji do zajmowania danego stanowiska oraz istnienia warunków do zatrudnienia nauczyciela w szkole w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony), dyrektor ma obowiązek nawiązać stosunek pracy na podstawie mianowania^[15].

Wymiar urlopu wypoczynkowego nauczyciela zatrudnionego w zespole szkolno-przedszkolnym prowadzonym przez jednostkę samorządu terytorialnego

W przypadku zespołów szkolno-przedszkolnych, pomimo występowania jednego pracodawcy dla zatrudnionych w nich nauczycieli, wymiar urlopu nie powinien być jednakowy. Odmienność organizacji pracy wymaga, aby

¹¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe..., art. 10 ust. 1 pkt 6.

¹² Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, Dz. U. z 2024 r., poz. 986 z późn. zm., art. 10 ust. 1.

¹³ Beata Zajda, [w:] *Karta Nauczyciela. Komentarz*, red. Krzysztof Gawroński (Warszawa: Wolters Kluwer, 2023), art. 10, s. 221.

¹⁴ Ibidem, s. 221-231; zob. też: Dariusz Dwojewski, „Wybrane problemy zatrudniania nauczycieli w szkołach i placówkach publicznych podległych jednostkom samorządu terytorialnego” *Przegląd Prawa Publicznego*, nr 7-8 (2013): 188-208; Krzysztof Piwowarczyk, „Podstawy nawiązania stosunku pracy z nauczycielem mianowanym” *Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej*, nr 1 (2007): 319-326; Piotr Prusinowski, „Akt mianowania”, [w:] *System Prawa Pracy. Tom XI. Pragmatyki pracownicze*, red. Krzysztof W. Baran, Zbigniew Góral (Warszawa: Wolters Kluwer, 2021), 1136-1137.

¹⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2019 r., sygn. akt: II PK 43/18; wyrok Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt: IV P 137/20.

nauczyciel realizujący godziny w przedszkolu miał prawo do urlopu nie tylko w okresie wskazanym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji roku szkolnego, ale też w innym czasie, ustalonym indywidualnie z pracodawcą, zgodnie z planem urlopu^[16]. Taki sposób organizacji wypoczynku odpowiada realiom funkcjonowania przedszkoli, które w przeciwieństwie do szkół prowadzą działalność dydaktyczno-wychowawczą przez cały rok kalendarzowy, bez przerw w postaci ferii zimowych i letnich. Podobnie wymiar urlopu powinien być określany w oddziałach przedszkolnych znajdujących się w szkołach podstawowych. Jak wskazało Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Do organizacji pracy oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej należy więc stosować te same przepisy co do organizacji pracy przedszkola. Oddział przedszkolny nie wchodzi bowiem w skład struktury organizacyjnej (klas) szkoły podstawowej. Oddział przedszkolny, tak jak przedszkole, nie może zatem pracować w systemie feryjnym”^[17]. W konsekwencji nauczyciele realizujący obowiązki dydaktyczne w części szkolnej zespołu szkolno-przedszkolnego korzystają z urlopu wypoczynkowego na zasadach właściwych dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach (tj. w okresie ferii szkolnych), natomiast nauczyciele prowadzący zajęcia wyłącznie w części przedszkolnej nabywają prawo do urlopu na zasadach obowiązujących w placówkach nieferyjnych.

Zgodnie z treścią art. 64 ust. 1 Karty Nauczyciela „Nauczycielowi zatrudnionemu w szkole, w której w organizacji pracy przewidziano ferie szkolne, przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze odpowiadającym okresowi ferii i w czasie ich trwania”^[18]. Przewidziany urlop w art. 64 ust. 1 dotyczy najczęściej pracowników dydaktycznych, zatrudnionych w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych, dla których organem prowadzącym jest jednostka samorządu terytorialnego. W praktyce okres ustawowego wypoczynku trwa przez dwa tygodnie w okresie zimowym, tj. od połowy stycznia do końca lutego, zaś ferie letnie rozpoczynają się w dniu następującym po dniu zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych i kończą

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji roku szkolnego.

¹⁷ Odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej z dnia 21 kwietnia 2011 r. na interpelację nr 21460 w sprawie długości urlopu wypoczynkowego przysługującego nauczycielowi.

¹⁸ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 64 ust. 1.

się z dniem 31 sierpnia^[19]. Szczegółowe informacje o dacie rozpoczęcia tych pierwszych są ogłaszane na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej, nie później niż do końca czerwca każdego roku poprzedzającego o dwa lata rok, w którym będą trwały ferie zimowe^[20]. Ogłaszając termin rozpoczęcia ferii zimowych, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania jest zobowiązany do zasięgnięcia opinii wojewodów oraz kuratorów oświaty. Jak wskazało Ministerstwo Edukacji Narodowej w odpowiedzi na interpelację poselską: „[...] terminy urlopu wypoczynkowego nauczycieli zostały skorelowane z terminem ferii szkolnych, w czasie których uczniowie nie uczęszczają do szkoły. Tak więc nie jest możliwe, żeby nauczyciele szkoły, w której w organizacji pracy przewidziano ferie szkolne, mogli wykorzystywać urlop wypoczynkowy w dowolnym terminie, w czasie całego roku szkolnego”^[21].

Udzielany urlop powinien być co do zasady nieprzerwany; dyrektor nie może ingerować w czas wolny nauczyciela. Wyjątki od wskazanej zasady mogą wystąpić wyłącznie w przypadkach wyraźnie przewidzianych przepisami prawa, w tym zwłaszcza w sytuacjach nadzwyczajnych, wymagających obecności nauczyciela ze względu na szczególne potrzeby organizacyjne szkoły, o ile przewiduje to ustawa. Za te należy, zgodnie z art. 64 ust. 2 Karty Nauczyciela, uznać: udział nauczyciela w egzaminach, koniecznych pracach związanych z zakończeniem roku szkolnego oraz rozpoczęciem nowego roku szkolnego, a także opracowywanie szkolnego zestawu programów oraz uczestniczenie w doskonaleniu zawodowym w określonej formie^[22]. Skorzystanie przez dyrektora z uprawnienia do przerywania urlopu wypoczynkowego, w przypadku zaistnienia przesłanek określonych w art. 64 ust. 2, nie może mieć charakteru bezterminowego. Jest ono ograniczone czasem siedmiu dni, co istotne, nie ma znaczenia, w jakim wymiarze godzinowym nauczyciel wykonywał powyższe czynności. Wynika to z faktu,

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji roku szkolnego, Dz. U. z 2023 r., poz. 1211, § 3 ust. 1 pkt 2 i 4.

²⁰ <https://www.gov.pl/web/edukacja/terminy-ferii-zimowych-w-roku-szkolnym-20252026> [dostęp: 8.07.2025]; <https://www.gov.pl/web/edukacja/terminy-ferii-zimowych-w-roku-szkolnym-20262027> [dostęp: 8.07.2025].

²¹ Odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji z dnia 10 grudnia 2024 r. na interpelację nr 6482 w sprawie elastyczności systemu pracy nauczycieli oraz niematerialnych czynników wpływających na atrakcyjność zawodu.

²² Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 64 ust. 2.

iż jest on rozliczany dobowo[23]. Tytułem przykładu, wystarczy już jedna godzina uczestniczenia w czynnościach opisanych w art. 64 ust. 2 Karty Nauczyciela do uznania, iż dyrektor wykorzystał jeden z przysługujących mu siedmiu dni. Przyjęcie innej wykładni tego przepisu mogłoby prowadzić do nadużyć. Przykładowo, dyrektor szkoły, powołując się na konieczność opracowania dokumentacji wewnętrznej, mógłby wezwać nauczyciela do placówki jedynie na godzinę, nie tracąc przy tym dnia z dostępnego limitu, co de facto prowadziłoby do obejścia ustawowego ograniczenia. Mógłby bowiem tak wzywać nauczyciela „na godzinę” przez cały okres ferii. Nauczyciel w tym wypadku nie mógłby zaplanować dłuższego wyjazdu, gdyż musiałby się spodziewać wezwania od pracodawcy. Takie działanie pracodawcy należałoby uznać za naruszenie konstytucyjnego prawa do płatnego urlopu[24]. Pracownik zostałby pozbawiony prawa do płatnego i nieprzerwanego okresu wypoczynku polegającego na zwolnieniu pracownika z obowiązku świadczenia pracy[25]. Należy również pamiętać, iż zgodnie z treścią art. 64 ust. 3 „nauczyciel ma prawo do nieprzerwanego co najmniej czterotygodniowego urlopu wypoczynkowego”[26]. Powyższy przepis ogranicza prawo do przerywania urlopu nauczyciela w okresie ferii letnich.

Inaczej urlop wypoczynkowy jest regulowany w przedszkolach. W tych jednostkach oświatowych nie ma przewidzianych ustawowo „ferii szkolnych”. Zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli, „przedszkole funkcjonuje przez cały rok szkolny, z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący przedszkole, na wspólny wniosek dyrektora przedszkola i rady przedszkola, a w przypadku braku rady przedszkola – na wspólny wniosek dyrektora przedszkola i rady rodziców”[27]. W konsekwencji wymiar urlopu dla nauczycieli zatrudnionych

23 Krzysztof Lisowski, Krzysztof Stradomski, *Karta Nauczyciela. Komentarz*, wyd. 3 (Warszawa: C.H. Beck, 2022), 519-525.

24 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, art. 66 ust. 2.

25 Monika Florczak-Wątor, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. 2, red. Piotr Tuleja (Warszawa: Wolters Kluwer, 2023), 243; Wiesław Skrzydło, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. 7 (Warszawa: Wolters Kluwer, 2013), 80.

26 Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 64 ust. 3.

27 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli, Dz. U. z 2023 r., poz. 2736 z późn. zm., § 12 ust. 1.

w przedszkolach jest określony w art. 64 ust. 3 Karty Nauczyciela^[28]. Zgodnie z jego treścią „Nauczycielom zatrudnionym w szkołach, w których nie są przewidziane ferie szkolne, przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 35 dni roboczych w czasie ustalonym w planie urlopów”^[29]. Przepis ten, odmiennie od kodeksu pracy, nie dopuszcza możliwości zrezygnowania z tworzenia planów urlopu^[30]. Odmiennie od nauczycieli pracujących w części szkolnej zespołu szkolno-przedszkolnego, wobec osób mających godziny dydaktyczne w przedszkolu nie stosuje się przepisu art. 64 ust. 2 Karty Nauczyciela. Tym samym na podstawie przepisów tej ustawy, dyrektor nie może zobowiązać ich do wykonywania w okresie urlopu wypoczynkowego czynności na rzecz pracodawcy. O ile brak zastosowania powołanego przepisu nie powinien budzić wątpliwości, należy rozważyć, czy pracodawca może na podstawie art. 167 § 1 kodeksu pracy odwołać z urlopu nauczyciela. Zgodnie z jego treścią: „Pracodawca może odwołać pracownika z urlopu tylko wówczas, gdy jego obecności w zakładzie wymagają okoliczności nieprzewidziane w chwili rozpoczynania urlopu”^[31]. Przerwanie urlopu wypoczynkowego musi być podyktowane okolicznościami obiektywnymi, w szczególności, jeżeli nieobecność pracownika spowodowałaby poważne zakłócenie toku pracy^[32]. Doktryna jako nieprzewidziane okoliczności wymienia m.in.: „konieczność usunięcia awarii urządzeń, niespodziewana kontrola dotycząca stanowiska pracy danego pracownika, niezapowiedziany przyjazd delegacji zagranicznej, przesunięcie się terminu rozprawy sądowej sprawy, w której pracownik reprezentuje pracodawcę”^[33].

Wydaje się, że samo zastosowanie art. 167 § 1 kodeksu pracy wobec nauczycieli pracujących w przedszkolu w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego, może stanowić naruszenie prawa materialnego. Przede wszystkim, zgodnie z treścią art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, kodeks pracy

²⁸ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 64 ust. 3; wyrok Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt: IV P 37/19.

²⁹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 64 ust. 3.

³⁰ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy..., art. 163 § 1¹ Lisowski, Stradomski, *Karta Nauczyciela. Komentarz...*, 525.

³¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, Dz. U. z 2025 r., poz. 277, art. 167 § 1.

³² Łukasz Pisarczyk, [w:] *Kodeks pracy. Komentarz*, wyd. 7, red. Ludwik Florek (Warszawa: Wolters Kluwer, 2017), 1004.

³³ Maciej Nałęcz, [w:] *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Wojciech Muszalski, Krzysztof Walczak, wyd. 14 (Warszawa: C.H. Beck, 2024), 657.

jest stosowany w przypadkach nieuregulowanych przepisami ustawy³⁴. Skoro zatem ustawodawca w art. 64 ust. 2 Karty Nauczyciela wyraźnie uregulował zasady przerywania urlopu, należy przyjąć, że materię tę uznał za wyczerpująco unormowaną w przepisach pragmatyki zawodowej nauczycieli. Nie przewidziano możliwości odwołania z urlopu nauczyciela nieferyjnego. Gdyby było inaczej, to w Karcie Nauczyciela znalazłby się ustęp poświęcony możliwości przerwania urlopu opiekuna w przedszkolu, tak jak jest to przewidziane dla nauczycieli szkoły.

Niezależnie od podjętych rozważań dotyczących możliwości stosowania art. 167 § 1 kodeksu pracy do nauczycieli pracujących w szkołach nieferyjnych, w ocenie autora trudno w pragmatyce pracy takiego pracownika znaleźć „okoliczności nieprzewidziane w chwili rozpoczynania urlopu”. Przede wszystkim przedszkola zazwyczaj mają przewidziane w swoich statutach przerwy wakacyjne. W tym okresie z reguły jest udzielany pracownikom urlop wypoczynkowy, tak aby nie dochodziło do „paraliżu” organizacyjnego placówki. O planowanej przerwie zazwyczaj wiedzą osoby trzecie czy też organy publiczne. Tym samym w świetle podjętych rozważań trudno uznać, że wobec nauczyciela przedszkola mogą wystąpić „okoliczności nieprzewidziane w chwili rozpoczynania urlopu”.

Odmienne są ustalone zasady udzielania urlopu nauczycielowi realizującemu obowiązki dydaktyczne zarówno w szkole, jak i w przedszkolu w ramach jednego zespołu szkolno-przedszkolnego. W takich okolicznościach kluczowym kryterium determinującym sposób ustalenia urlopu jest proporcja czasu pracy, a w szczególności liczba godzin zajęć dydaktycznych zrealizowanych w każdej z nich. Jeśli nauczyciel realizuje większy wymiar zajęć dydaktycznych w przedszkolu, urlop wypoczynkowy powinien być ustalany na zasadach właściwych dla nauczycieli niekorzystających z urlopu w okresie ferii szkolnych, zgodnie z art. 64 ust. 3a Karty Nauczyciela³⁵. Jeśli zaś nauczyciel realizuje równą liczbę godzin lub większą w szkole, wtedy jego urlop jest ustalany na zasadach feryjnych.

O ile powyższe zasady rozliczania urlopu w zespole szkolno-przedszkolnym nie budzą istotnych wątpliwości interpretacyjnych, o tyle zagadnieniem wymagającym głębszej analizy jest przejście nauczyciela w trakcie roku kalendarzowego ze szkoły do przedszkola w ramach jednego zespołu szkolno-przedszkolnego. Wątpliwości mogą dotyczyć sposobu udzielenia urlopu

³⁴ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 91c ust. 1.

³⁵ Ibidem, art. 64 ust. 3a.

wypoczynkowego, jego wymiaru, a także znaczenia momentu dokonania takiego przejścia dla ustalenia uprawnień urlopowych.

W świetle jednego z poglądów prezentowanych w doktrynie, w przypadku przejścia nauczyciela do przedszkola w trakcie roku kalendarzowego, wymiar urlopu wypoczynkowego do końca tego roku pozostaje bez zmian^[36]. Tym samym nauczyciel, który w danym roku kalendarzowym zaczął realizować obowiązki dydaktyczne wyłącznie w przedszkolu, korzysta z urlopu w wymiarze właściwym dla nauczyciela feryjnego, jeżeli wcześniej przysługiwał mu taki właśnie urlop. Stanowisko to opiera się na założeniu, że o wymiarze urlopu w danym roku kalendarzowym decydują okoliczności istniejące na początku tego okresu, a zmiana charakteru miejsca pracy w jego trakcie nie wpływa na sposób ustalenia należnego urlopu za ten konkretny rok. Podstawą prawną takiego założenia jest wymieniany art. 65 oraz art. 64 ust. 5a Karty Nauczyciela^[37]. W świetle tego poglądu, nie można stosować urlopu proporcjonalnego, z uwagi na to, że nie dochodzi do nawiązania stosunku pracy w związku z rozpoczęciem pracy z przedszkolakami. Nie dochodzi do zmiany pracodawcy, jest nim nadal zespół szkolno-przedszkolny. Tym samym nie można stosować literalnie przepisu art. 64 ust. 5a: „Nauczyciel zatrudniony w szkole, w której nie są przewidziane ferie szkolne, w przypadku nawiązania lub ustania stosunku pracy w trakcie roku kalendarzowego, ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego, zgodnie z odrębnymi przepisami”^[38].

Inny pogląd zakłada, że urlop nauczyciela powinien być wyliczony proporcjonalnie, odrębnie dla okresu zajmowania stanowiska w szkole, jak też w przedszkolu^[39]. W myśl tego stanowiska, decydujące znaczenie ma rzeczywisty czas pracy nauczyciela w danym typie placówki, a nie stan zatrudnienia ustalony na początku roku kalendarzowego. W konsekwencji,

³⁶ Marek Młodecki, „Jaki wymiar urlopu wypoczynkowego przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu w zespole szkolno-przedszkolnym?”, LEX QA 1735018; Magdalena Fota, „Jaki wymiar urlopu wypoczynkowego przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu w oddziale przedszkolnym, który od kwietnia rozpoczął pracę w szkole podstawowej?”, LEX QA 2958554.

³⁷ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 65 i art. 64 ust. 5a.

³⁸ Ibidem, art. 64 ust. 5a.

³⁹ Dariusz Dwojewski, „Rozwiązanie problemu urlopu wypoczynkowego w zespole szkolno-przedszkolnym”. <https://www.portaloswiatowy.pl/urlop-wypoczynkowy-nauczyciela/rozwiązanie-problemu-urlopu-wypoczynkowego-w-zespole-szkolnoprzedszkolnym-13926.html> [dostęp: 22.10.2025].

za okres zatrudnienia w szkole nauczycielowi przysługuje urlop w wymiarze właściwym dla nauczycieli korzystających z urlopu w okresie ferii szkolnych, natomiast za czas pracy w przedszkolu urlop w wymiarze ustalonym na zasadach ogólnych, przewidzianych dla nauczycieli zatrudnionych w placówkach nieferyjnych. Wydaje się, że stanowisko to jest uzasadnione potrzebą zachowania proporcjonalności oraz zasadą ekwiwalentności świadczeń pracowniczych, jak również koniecznością zapewnienia spójności z ogólnymi przepisami prawa pracy dotyczącymi nabywania prawa do urlopu wypoczynkowego. Przede wszystkim należy podkreślić, iż przedszkola pracują przez cały rok szkolny, w konsekwencji udzielenie urlopu na zasadach feryjnych może prowadzić do problemów organizacyjnych placówki, która nie będzie w stanie zapewnić odpowiedniej kadry wychowawczej w okresie ferii.

Ustosunkowując się do powyższych stanowisk, wydaje się, że decydujące znaczenie powinien mieć termin, w którym nauczyciel zdecyduje się przejść ze „szkoły” do „przedszkola”. W przypadku zmiany stanowiska po okresie „ferii” (tj. po 31 sierpnia), należy założyć, iż nauczyciel miał prawo skorzystać z całości urlopu wypoczynkowego przewidzianego w szkole. Odpowiednio dwóch tygodni w okresie ferii zimowych oraz co najmniej 62 dni (miesiące lipiec–sierpień) latem. Wydaje się, że udzielenie jeszcze dodatkowego urlopu w okresie wrzesień–grudzień dla nauczyciela, który zaczął realizować wyłącznie swoje godziny w przedszkolu (w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego), prowadziłoby do problemów organizacyjnych placówki. Przede wszystkim wyzwaniem organizacyjnym byłoby zapewnienie przedszkolakom zastępstwa na okres nieobecności ich wychowawcy. Ponadto dyrektor zespołu szkolno-przedszkolnego musiałby opłacić wynagrodzenie osoby zastępującej, która wzięła dodatkowe godziny. Wypłata zaś takiego wynagrodzenia byłaby oceniana zgodnie z zasadami celowości i gospodarności wydatków publicznych^[40].

Kolejnym argumentem przemawiającym za stanowiskiem, zgodnie z którym nauczycielowi, który z dniem 1 września przejął obowiązki wychowawcy w przedszkolu, nie przysługuje dodatkowy urlop, jest konieczność respektowania zasady równego traktowania w zatrudnieniu, która wyklucza uprzywilejowanie jednej grupy pracowników względem innych w porównywalnych sytuacjach faktycznych^[41]. W tym wypadku nauczyciel, który we wrześniu, u dotychczasowego pracodawcy, zdecydował

⁴⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych..., art. 44 ust. 3 pkt 1.

⁴¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy..., art. 18^{3a} § 1.

się prowadzić zajęcia wyłącznie dla przedszkolaków, byłby w pozycji bardziej uprzywilejowanej wobec innych osób prowadzących zajęcia w zespole szkolno-przedszkolnym. Miałby dłuższy urlop niż nauczyciele feryjni czy też neferyjni, przy założeniu, że wszyscy pracują od początku roku kalendarzowego u tego samego pracodawcy (tj. zespołu szkolno-przedszkolnego).

Podsumowując, należałoby uznać, iż nauczycielowi, który po wykorzystaniu ferii, z dniem 1 września u dotychczasowego pracodawcy rozpoczął realizację obowiązków wyłącznie w przedszkolu, nie przysługuje do końca roku kalendarzowego dodatkowy urlop na zasadach właściwych dla nauczycieli zatrudnionych w placówkach neferyjnych. Dopiero z dniem 1 stycznia kolejnego roku nauczyciel nabędzie prawo do urlopu wypoczynkowego na zasadach neferyjnych. Wydaje się, że przyjęcie takiej wykładni jest zgodne z funkcjonalnym rozumieniem art. 64 ust. 3a Karty Nauczyciela. Należy bowiem założyć, iż skoro ustawodawca uznał, że w przypadku realizowania godzin dydaktycznych zarówno w szkole, jak i w przedszkolu w ramach jednego stosunku pracy, nauczyciel korzysta z urlopu wypoczynkowego określonego dla nauczyciela szkoły, w której realizuje większą liczbę godzin zajęć, to podobnie powinno być w przypadku zmiany stanowiska pracy w roku kalendarzowym. Skoro nauczyciel w roku kalendarzowym był przez osiem miesięcy nauczycielem w szkole, zaś pozostały okres czterech miesięcy pracował z przedszkolakami, to decydujące znaczenie powinien mieć ten dłuższy czas. Tym samym nauczyciel powinien korzystać do końca roku kalendarzowego z urlopu na zasadach feryjnych.

Odmienny wymiar urlopu wypoczynkowego powinien być określony w przypadku, gdy nauczyciel po dniu 1 stycznia, lecz przed rozpoczęciem ferii zimowych, zmienił stanowisko pracy na nauczyciela przedszkola w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego. W przypadku wystąpienia takich okoliczności, wydaje się nie do przyjęcia pogląd, że nauczyciel przedszkola powinien korzystać z wymiaru urlopu na zasadach feryjnych. Przede wszystkim przyjęcie takiego poglądu byłoby sprzeczne z funkcjonalnym rozumieniem przepisów. Biorąc pod uwagę treść art. 64 ust. 3a Karty Nauczyciela, wydaje się, że ustawodawca przy ustalaniu wymiaru urlopu dał pierwszeństwo stosowania tych regulacji, „[...] w której nauczyciel realizuje większą liczbę godzin zajęć”^[42]. Tym samym na zasadzie analogii należy

⁴² Druk nr 1837, projekt ustawy o finansowaniu zadań oświatowych z projektami aktów wykonawczych, Warszawa, dnia 19 września 2017 r., s. 43.

uznać, iż nauczyciel przedszkola powinien wykorzystać urlop na zasadach nieferyjnych.

3 | Wymiar urlopu wypoczynkowego dyrektora, wicedyrektora oraz nauczycieli pełniących stanowisko kierownicze w zespole szkolno-przedszkolnym

Zgodnie z treścią art. 64 ust. 2a Karty Nauczyciela „Dyrektorowi i wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole, a także nauczycielowi, który przez okres co najmniej 10 miesięcy pełni obowiązki kierownicze w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze, przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 35 dni roboczych w czasie ustalonym w planie urlopów”[43]. Regulacja ta daje możliwość wykorzystania urlopu przez wskazane w nim podmioty, nie tylko w czasie ferii szkolnych, ale też w ciągu całego roku szkolnego[44]. Organy kierujące zespołem szkolno-przedszkolnym mają tym samym na innych zasadach ustalany czas wypoczynku. Jest to podyktowane ich obowiązkami statutowymi oraz zadaniami wynikającymi ze sprawowanego stanowiska, które często muszą być wykonane w dni wolne. Dyrektorzy i wicedyrektorzy, jako osoby odpowiedzialne za bieżące zarządzanie placówką, realizację zadań statutowych, organizacyjnych oraz nadzór pedagogiczny, często wykonują swoje obowiązki także poza okresem zajęć dydaktycznych, w tym w czasie ferii letnich i zimowych, kiedy szkoła nie prowadzi zajęć edukacyjnych. Z uwagi na konieczność zapewnienia ciągłości pracy placówki oraz dostępności organów kierowniczych do podejmowania decyzji organizacyjnych, administracyjnych i kadrowych, nie jest możliwe ich jednoczesne korzystanie z urlopu w okresie przerwy feryjnej.

Organy kierujące zespołem szkolno-przedszkolnym nie korzystają z uprawnienia, o którym mowa w art. 64 ust. 4 Karty Nauczyciela, tj. do nieprzerwanego co najmniej czterotygodniowego urlopu wypoczynkowego.

43 Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela..., art. 64 ust. 2a.

44 Druk nr 1837, projekt ustawy o finansowaniu zadań oświatowych z projektami aktów wykonawczych, Warszawa, dnia 19 września 2017 r., s. 42; Artur Olszewski, [w:] *Karta Nauczyciela. Komentarz*, red. Krzysztof Gawroński (Warszawa: Wolters Kluwer, 2023), art. 64.

Jak trafnie wskazał Krzysztof Stradomski, „Zastosowanie znajdzie tu art. 162 KP, zgodnie z którym na wniosek pracownika urlop może być podzielony na części”^[45]. Tym samym przykładowo urlop dyrektora zespołu szkolno-przedszkolnego może zostać podzielony na części. Inicjatywa ta musi wyjść ze strony organu kierującego szkołą^[46]. Pomimo braku obowiązku zachowania formy pisemnej, zasadne wydaje się, aby strona dla celów dowodowych nie ograniczała się tylko do ustnego poinformowania pracodawcy. W przypadku dyrektora szkoły, z uwagi na treść art. 10 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego, właściwe wydaje się poinformowanie organu prowadzącego szkołę^[47].

4 | Wnioski

Zróznicowanie organizacji pracy szkoły i przedszkola w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego uzasadnia odmienne podejście do kwestii wymiaru i trybu udzielania urlopu wypoczynkowego nauczycielom zatrudnionym w tych placówkach. Nauczyciele realizujący obowiązki dydaktyczne w części szkolnej zespołu korzystają z urlopu wyłącznie w okresie ferii zimowych i letnich, zgodnie z art. 64 ust. 1 Karty Nauczyciela. Z kolei nauczycielom zatrudnionym w części przedszkolnej przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 35 dni roboczych, ustalany indywidualnie z pracodawcą w planie urlopów (art. 64 ust. 3 KN).

W sytuacjach, gdy nauczyciel realizuje obowiązki dydaktyczne zarówno w szkole, jak i w przedszkolu, decydujące znaczenie dla ustalenia zasad udzielania urlopu wypoczynkowego ma liczba godzin przepracowanych w danym typie placówki. Podobną zasadę należy przyjąć w przypadku zmiany miejsca realizacji obowiązków w trakcie roku kalendarzowego – jeśli większość zajęć była realizowana w szkole, nauczyciel zachowuje prawo do urlopu na zasadach feryjnych do końca danego roku. Osobną kategorię stanowią dyrektorzy, wicedyrektorzy oraz nauczyciele pełniący funkcje kierownicze w zespole szkolno-przedszkolnym, którzy korzystają z urlopu

⁴⁵ Lisowski, Stradomski, *Karta Nauczyciela. Komentarz...*, 525.

⁴⁶ Krzysztof Rączka, [w:] *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Małgorzata Gersdorf, Wojciech Ostaszewski, Michał Raczkowski, Agnieszka Zwolińska, Krzysztof Rączka, wyd. 4 (Warszawa: C.H. Beck, 2024), 1020; Kazimierz Jaśkowski, [w:] *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Kazimierz Jaśkowski, Eliza Maniewska, wyd. 11 (Warszawa: Wolters Kluwer, 2019), 863.

⁴⁷ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe..., art. 10 ust. 1 pkt 6.

wypoczynkowego w wymiarze 35 dni roboczych, ustalanego niezależnie od okresów ferii szkolnych (art. 64 ust. 2a KN).

W świetle przedstawionych ustaleń zasadne jest sformułowanie następujących postulatów *de lege ferenda*. Po pierwsze, ustawodawca powinien doprecyzować zasady ustalania wymiaru urlopu wypoczynkowego w przypadku przejścia nauczyciela między różnymi typami placówek w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego w trakcie roku kalendarzowego. Obecny brak jednoznacznych regulacji powoduje rozbieżności interpretacyjne, które mogą prowadzić do nierównego traktowania nauczycieli oraz problemów organizacyjnych. Po drugie, celowe byłoby uzupełnienie Karty Nauczyciela o przepis dotyczący możliwości lub zakazu przerywania urlopu nauczyciela przedszkola. Pozwoliłoby to na jednoznaczne wyeliminowanie prób stosowania w tym zakresie przepisów Kodeksu pracy, co obecnie może rodzić spory interpretacyjne.

Bibliografia

- Dwojewski, Dariusz. „Rozwiązanie problemu urlopu wypoczynkowego w zespole szkolno-przedszkolnym.” <https://www.portaloswiatowy.pl/urlop-wypoczynkowy-nauczyciela/rozwiazanie-problemu-urlopu-wypoczynkowego-w-zespole-szkolnoprzedszkolnym-13926.html> [dostęp: 22.10.2025].
- Dwojewski, Dariusz. „Wybrane problemy zatrudniania nauczycieli w szkołach i placówkach publicznych podległych jednostkom samorządu terytorialnego.” *Przegląd Prawa Publicznego*, nr 7-8 (2013): 188-208.
- Florczak-Wątor, Monika. W *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. Piotr Tuleja. Wyd. 2. Warszawa: Wolters Kluwer, 2023.
- Fota, Magdalena. „Jaki wymiar urlopu wypoczynkowego przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu w oddziale przedszkolnym, który od kwietnia rozpoczął pracę w szkole podstawowej?” LEX QA 2958554.
- Jaśkowski, Kazimierz. W *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Kazimierz Jaśkowski i Eliza Maniewska. Wyd. 11. Warszawa: Wolters Kluwer, 2019.
- Korzeniowski, Łukasz. W *Prawo oświatowe*, red. Grzegorz Krawiec. Warszawa: C.H. Beck, 2025.
- Lisowski, Krzysztof i Krzysztof Stradomski. *Karta Nauczyciela. Komentarz*. Wyd. 3. Warszawa: C.H. Beck, 2022.
- Młodecki, Marek. „Jaki wymiar urlopu wypoczynkowego przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu w zespole szkolno-przedszkolnym?” LEX QA 1735018.
- Nałęcz, Maciej. W *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Wojciech Muszalski i Krzysztof Walczak. Wyd. 14. Warszawa: C.H. Beck, 2024.

- Olszewski, Artur. W *Karta Nauczyciela. Komentarz*, red. Krzysztof Gawroński. Warszawa: Wolters Kluwer, 2023.
- Pilch, Maciej. W Artur Olszewski, Maciej Pilch, *Prawo oświatowe. Komentarz*. Wyd. 3. Warszawa: C.H. Beck, 2022.
- Pisarczyk, Łukasz. W *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Ludwik Florek. Wyd. 7. Warszawa: Wolters Kluwer, 2017.
- Piowarczyk, Krzysztof. „Podstawy nawiązania stosunku pracy z nauczycielem mianowanym.” *Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej*, nr 1 (2007): 319-326.
- Prusinowski, Piotr. „Akt mianowania.” W *System Prawa Pracy. Tom XI. Pragmatyki pracownicze*, red. Krzysztof W. Baran i Zbigniew Góral, 1136-1137. Warszawa: Wolters Kluwer, 2021.
- Rączka, Krzysztof. W *Kodeks pracy. Komentarz*, red. Małgorzata Gersdorf, Wojciech Ostaszewski, Michał Raczkowski, Agnieszka Zwolińska i Krzysztof Rączka. Wyd. 4. Warszawa: C.H. Beck, 2024.
- Skrzydło, Wiesław. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Wyd. 7. Warszawa: Wolters Kluwer, 2013.
- Zajda, Beata. W *Karta Nauczyciela. Komentarz*, red. Krzysztof Gawroński. Warszawa: Wolters Kluwer, 2023.

This article is published under a Creative Commons Attribution 4.0 International license.
For guidelines on the permitted uses refer to
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>